

lam, nullus est in peccato originali conceptus, qui non interdum venialiter peccaverit. Cui sententiæ nonnullæ Patrum locutiones interdum favere videntur. Sed nihilominus hæc sententia ab Ecclesia rejecta et damnata est.

2. *B. Virgo nunquam venialiter peccavit.* — Dicendum est ergo, B. Virginem in prima sanctificatione fuisse in bono confirmatam, et donum gratiæ ac singulare Dei auxilium accepisse, ut nec levissimam culpam unquam committeret. Hæc veritas, quoad rem, quæ in illa intenditur, scilicet, Virginem nunquam peccasse venialiter, de fide est, et definita esse fertur in Concilio Claramontano, sub Urbano II (ut refert Vega, lib. 14 in Tridentin., cap. 18). Concilium etiam Tridentin., sess. 6, canon. 23, licet directe hoc non definiat, id tamen supponit, dum docet Ecclesiam tenere B. Virginem ex speciali Dei privilegio omnia venialia peccata vitasse. Et hanc esse antiquorum Patrum traditionem et consensum, constat ex iis quæ disputatione præcedenti, sect. 5, adduximus; præsertim ex illo celebri loco August., lib. de Natur. et Grat., cap. trigesimo sexto: *Cum de peccatis agimus, nullam de Virgine matre haberi volo questionem, etc.*; et ex Bernard., epist. 174, et serm. 2 de Assumpt.: *Absit (inquit) ut proprii quidquam inquinamenti hæc aliquando habuisse dicatur.* Et ex Ruperto, lib. 7 de Glorificatione Trinitatis, cap. 13, et lib. 6 in Cant., circa principium; Richard. de S. Virtor., lib. 2 de Emmanuele, cap. 30, et lib. super Cantica, cap. 39, ubi inquit, *omnes virgines esse species Christi, B. autem Virginem esse speciem ejus speciem, quæ speciem suam nunquam per aliquod peccatum mortale vel veniale maculavit.* Denique constat hæc traditio ex communi consensu Theologorum, in 3, dist. 3, qui variis rationibus et conjecturis hanc veritatem confirmant. Nobis vero sufficere videntur, quæ disput. præced., sect. 5, adductæ sunt, et quas D. Thom. in hoc art. 4, et opusc. 6, art. 3, et Quodlib. 6, art. 7, docuit.

3. *Dubium.* — Quanquam vero certum sit B. Virginem nunquam peccasse, dubitant tamen Theologi an ab exordio suæ sanctificationis facta fuerit impeccabilis. Quidam enim simpliciter affirmant, ut Gabriel, in 3, dist. 3, quæst. 2, art. 3, sequens OKam; et Almainus, dist. 12, q. 2. Alii absolute negant toto tempore vitæ mortalis fuisse impeccabilem, sed potius potuisse peccare, quamvis auxi-

lium gratiæ receperit, ut nunquam peccaret; ita Durand., dist. 3, q. 4. Alii vero distinctione utuntur, dicentes in prima sanctificatione datum esse Virgini, solum ut nunquam peccaret; in secunda vero, id est, in filii conceptione additum esse ut nec peccare etiam posset. Ita sentit D. Thom. hic, art. 4, ad 1, clarius in 3, d. 3, q. 1, art. 2; Bonaventur., art. 2, q. 1; Alens., 3 part., q. 9, m. 3, art. 2, § 2; et fuit hæc sententia Richard. Victor., lib. super Cantic., c. 26.

4. *Responsio.* — *B. Virgo quomodo fuerit impeccabilis.* — Sed vix intelligo, supposita fidei doctrina, quæ possit esse diversitas inter has opiniones, quæ ad rem pertineat. Primo enim certum est B. Virginem in hac vita nunquam fuisse impeccabilem ab intrinseco ad modum beatorum, quia fuit tantum viatrix, ut supra dictum est. Deinde certum etiam est a prima sanctificatione habuisse talia gratiæ dona et auxilia, ut infallibiliter nunquam peccaret, quia talis gratia necessaria est ad nunquam venialiter peccandum, et hoc est speciale privilegium quod, juxta Concilium Tridentinum, illi concessum est. Unde fit simpliciter concedendum esse in prima sanctificatione fuisse confirmatam in bono, ut nunquam peccaret, quia hæc confirmatio idem est cum prædicto privilegio, seu gratia speciali; ex quo etiam fit, ut in sensu composito peccare non potuerit; aperte enim repugnat cum tali dono gratiæ peccatum existere seu componi, ut per se constat. Tertio addo, hoc donum non constituisse in solis habitibus infusis, vel in sola aliqua inhærente qualitate, quia seclusa visione beata, et Dei amore necessario, qui illam consequitur, nulla qualitas inhærens per se sola potest efficere ut infallibiliter homo nunquam peccet, nisi adjungatur singularis Dei providentia et protectio per actualia et specialia Dei auxilia, ut expresse docuit D. Thomas, q. 24 de Verit., art. 9, et constat ex iis quæ supra diximus de Christi impeccabilitate, et de carentia fomitis, quæ iterum sectione sequenti attingemus.

5. Addo tamen quarto, accepisse Virginem in prima sanctificatione perfectionem gratiæ habitualis, et virtutum omnium, huic insigni effectui confirmationis in bono proportionatam. Quia, licet posset Deus cum minima gratia habituali per auxilia actualia ita custodire Virginem, vel alium hominem, ut infallibiliter nunquam peccaret, suavis tamen ratio divinæ providentiæ postulat ut is, cui tale do-

num confertur, intrinsece disponatur per habitus virtutum perfectissimo et heroico modo, prout necessarium est, ut homo facile et jucunde omnia virtutum opera in quacunque opportunitate operetur, quod valde necessarium est ad vitandum omne peccatum, etiam veniale. Quod magis ex iis quæ sectione sequenti dicemus, constabit. Ex quo sequitur confirmationem hanc in bono, datam Virgini in prima, vel secunda sanctificatione, formaliter seu in essentiali modo non fuisse diversam, sed solum potuisse differre secundum magis et minus, quatenus majora dona gratiæ habuit B. Virgo in secunda sanctificatione, quam in prima. Ut si Deus confirmavit in gratia beatum Joannem Baptistam, et S. Thomam, verbi gratia, modus confirmationis formaliter idem est, quamvis Joannes in majori gratia fuerit confirmatus. Et ratio est, quia utraque confirmatio fit per dona ejusdem rationis, et habet effectus, et relinquit libertatem ejusdem rationis. Sicut enim B. Virgo post primam sanctificationem in sensu composito peccare non poterat, et nihilominus libere implebat præcepta, ita et post secundam; non est ergo inter eas formalis differentia.

6. *Virgo non magis impeccabilis post secundam sanctificationem quam post primam.* — *Confirmatio in bono unde Virgini debita.* — Ex quo tandem concludo, simpliciter ac formaliter loquendo, non magis fuisse impeccabilem Beatam Virginem post secundam sanctificationem, quam post primam. Quia post utramque ex vi intrinsecæ dispositionis peccare poterat, unde in sensu diviso atque simpliciter dici potest habuisse semper potentiam peccandi, habuit enim libertatem qua potuit transgredi, et non est transgressa, quamvis in sensu composito in nullo tempore, vel statu, potuerit peccare, ut dictum est. Potest autem nonnulla differentia assignari inter statum quem B. Virgo habuit ante vel post conceptionem filii. Nam ante conceptionem, licet esset præordinata in matrem Dei, tamen nondum in se receperat dignitatem aliquam, cui hæc confirmatio in bono deberetur, licet Deus perfectioni suæ sapientiæ et providentiæ deberet, ut illam conferret Virgini, quam in matrem suam prædestinaverat; at vero post conceptionem filii habuit B. Virgo in se singularem matris dignitatem, cui veluti ex natura rei debita erat hæc gratia confirmationis in bono. Et hæc ratione dici potest magis impeccabilis

post secundam, quam post primam sanctificationem; ut si decrevisset Deus naturam aliquam, prius in se existentem, postea sibi hypostatice unire, decuisset certe ut illam a peccato præservaret etiam eo tempore quo ante unionem existeret; nihilominus tamen longe aliter esset impeccabilis post unionem quam ante illam. Ita igitur suo modo dici potest in præsentia materia, quanquam exemplum non sit omnino simile, sed proportionale.

7. *Objectio prima.* — *Responsio.* — Circa doctrinam hanc occurrebant difficultates de concordia hujus confirmationis in bono cum libertate arbitrii, sed hæc et communes sunt omnibus confirmatis in gratia, et cum his fere coincidunt, quæ supra circa Christi impeccabilitatem tractatæ sunt. Illinc ergo petatur earum resolutio. Objectiones vero nonnullæ contra conclusionem fidei hoc loco solvendæ sunt. Prima est, quia sæpe Scriptura dicit neminem esse qui non peccet, et eodem modo loquuntur Sancti et Concilia, ut videre est in Milevit., can. 6 et 8; ubi etiam definit propterea omnes vere posse dicere et orare: *Dimitte nobis debita nostra.* Quam orationem, utpote a Christo traditam, B. Virginem frequenter fudisse nullus negabit. Respondetur, hos generales sermones, speciale Virginis privilegium non excludere, ut Concilium Tridentinum declaravit; imo Augustinus, lib. de Spirit. et lit., c. 2, dicit, *si quis de aliquo Sancto affirmet nunquam peccasse, non propriis viribus, sed gratia et dono Dei, non multum esse cum illo contendendum, sed potius, si id sufficienter ostendat, illi esse gratulandum.* Hæc Augustinus. Quia vero de nullo alio præterquam de Virgine privilegium hoc satis ostendi potest, ideo ad nullum alium extendendum est, ut in materia de gratia latius traditur. Ad illud vero de Oratione Dominica dicunt quidam, licet B. Virgo nunquam peccaverit, non tamen semper et in omni actu suo hoc certo cognovisse, sed interdum dubitasse, et ideo potuisse dicere: *Dimitte nobis debita nostra.* Sed hoc existimo falsum, et contra excellentem Virginis perfectionem. Dominabatur enim suis omnibus actibus perfectissime, et in omni opere suo perfecte cognoscebat et considerabat quid secundum rectam rationem fieri posset et oporteret. Et ideo perspicue et clare videbat quale unumquodque opus suum existeret, neque aliquid operata unquam est, quod non prius certo existimaret Deo gratum accep-

tamque fore. Alioquin, si v l inconsiderate, vel cum aliqua p act ca dubitatione operaretur, non posset ab omni culpa vel imperfectione fomitis excusari. Dicendum est ergo potuisse Virginem pro aliis seu pro universa Ecclesia illa verba proferre: *Dimitte nobis debita nostra*. Pro se vero gratias potius de acceptis beneficiis agebat, eorumque perpetuam durationem postulabat.

8. *Objectio.*—*Responsio.*—Secundo objicitur B. Virgini, quod humana ambitione miraculum a filio postulaverit, eamque ob rem ab ipso fuerit reprehensa, Joann. 2, ut Chrysost., homil. 20, et Theophyl. ac Euthym. videntur exponere, et videtur favere Athanas., serm. 4 contra Arian., quatenus dicit fuisse matrem a Christo increpatam; et Irenæus, lib. 3 contra hæres., c. 48, dum inquit, Dominum, repellendo ejus intempestivam festinationem, dixisse: *Quid mihi, et tibi est, mulier?* Respondetur nullum ambitionis signum, sed potius eximie fidei et charitatis in ea Virginis petitione fuisse, ut effectus probavit; exaudivit enim Christus matris orationem, quare nulla ratio permittit credere ex inani gloria fuisse profectam. Unde Cyril., lib. 2 in Joan., cap. 22, fidem Virginis in hac petitione ostendi dicit, quia omnia credidit filio possibilis, quamvis nondum Christus miracula edidisset; et c. 24: *Magnam, inquit, auctoritatem et dignitatem deferri sibi a Domino mater non ignoravit, quæ persuaso, ut par erat, filio, ministros preparat.* Et Euseb. Emiss., sermon. in Dominicam secundam post Epiphan., Virginem ait, Spiritu Sancto plenam, illud miraculum prævidisse, quod filius facturus erat. Et Bernardus, sermon. 46 super Cantic., prudentiam verborum Mariæ ponderat: *Quia non precatur, non imperat, sed tantum defectum vini nunciat, quia cum beneficiis et ad liberalitatem propensis non gratia violentè exprimenda, sed solum est occasio proponenda.* Constat igitur verba illa Christi: *Quid mihi et tibi est, mulier?* nullam reprehensionem continere. Ut enim recte dixit Justin. martyr, q. 136 ad Gent.: *Non verbo matrem objurgavit, qui facto honoravit;* et Cyril., dicto lib. 2, c. 23: *Quantus, inquit, honor parentibus debeatur, facile ostendit, cum statim ad actum propter matrem accedat.*

9. Sensus autem illorum verborum Christi varie a Sanctis exponitur. Primo, Justinus martyr supra dicit, sensum Christi solum fuisse dicere matri, neque ad illam, neque ad sese pertinuisse, vinum providere. Unde

ait: *Quid mihi et tibi?* id est, quid ad nos atinet? Quod si ex magna charitate tua vis ut miraculose illis subveniam, dic ministris ut faciant quæ ego præcepero, etc.; quam expositionem habet etiam Epiph., hæres. 51 et 79; et Euthym. ibi. Et est probabilis expositio, cum qua ita connectenda sunt verba sequentia: *Nondum venit hora mea*, id est, si ex charitate cupis ut illis subveniam, priusquam vini defectus omnibus invitatis manifestus sit, non hoc ad nos pertinet, sed potius oportet ut omnes prius intelligant vinum defecisse, ut miraculum evidentius fiat, et ideo nondum venit hora illud faciendi. Quæ expositio quoad hoc ultimum verbum, videtur fuisse Irenæi, lib. 3 contra Valen., c. 4; est etiam Chrysost., homil. 21 in Joan.; et Augustin., serm. 41 de Tempore; et Euthymii, c. 1 in Joan. Solum obstat huic expositioni, quia verba illa: *Quid mihi et tibi?* juxta phrasim hebraicam non significant, Quid ad nos? Sed, Quid mihi tecum est? ut Joel. 3: *Quid mihi et vobis, Tyrus et Sydon?* Luc. 8: *Quid mihi et tibi, Jesu filii Dei?* Et eodem sensu, Matthæi 27, dixit uxor Pilati ad illum: *Nihil tibi et justo illi*, id est, tibi cum illo sit, vel, noli quidquam negotii habere cum illo.

10. Posita ergo hæc verborum significatione, est secunda expositio Augustin., tract. 8 in Joann., Christum illa verba ad suam divinitatem retulisse; virtus enim faciendi miracula convenit Christo ratione divinitatis, ad quam etiam ostendendam miracula ordinanda erant, non ad demonstrandam generationem ex matre. Propter hanc ergo causam dicit: *Quid mihi tecum est?* quod scilicet ad miraculum perficiendum pertineat; non enim ex te divinitatem, sed humanitatem habeo. Quam expositionem habet idem August., tract. 19 in Joan., et lib. de Fide et Sym., c. 4; et lib. 2 de Symbolo ad catechumenos, c. 5; Greg., lib. 8, Epist. 42; Bed., D. Thom., Glos. et alii in Joann.; et fere idem sensit Gregor. Nys., orat. in illud dictum Apostoli: *Tunc erit et ipse subjectus*, etc., cum inquit Christum his verbis quasi repulisse matrem, eo quod veluti jure materno miraculum postularet. Quod etiam indicavit Athanas., serm. 4 contra Arianos; et Augustinus supra. Sed non est intelligendum hos Sanctos docere, Virginem opus illud quasi jure materno sibi debitum præcepisse aut postulasse (id enim de fide et humilitate B. Virginis sentire, indignum est), præsertim cum verba ejus tantam erga Christum reverentiam præ se ferant, ut nec

expresse rogare, sed solum indigentiam et occasionem bene faciendi proponere ausa fuerit, ut Bernardus supra notavit. Intelligendum ergo est, propter circumstantes illo modo Christum matri respondisse, ne opus illud ex naturali affectu aut potestate profectum putarent, ut in simili dixit Christus, Joan. 41 et 42; et hoc modo est etiam hæc expositio subtilis et probabilis.

11. Tertia vero expositio addi potest, ut Christus de se ut homine loquatur, et sensus sit: *Quid mihi et tibi?* id est, quid mihi tecum est? quod non simpliciter et absolute est intelligendum, sed in ordine ad negotium de quo agebatur, seu respectu miraculi perficiendi, ac si diceret, Non est hoc opus tale, ut ex humano respectu vel consanguinitate pendeat, sed ex divino obsequio et voluntate. Ita fere Gregor. Nys. supra; et Maximus, serm. 2 Epiphan.; et Bernard., serm. 1 et 2, Domin. 1 post Epiphan. In quo sensu non sunt hæc verba reprehensionis, sed instructionis propter circumstantes, ut circa expositionem Augustini diximus, nam hæc duæ expositiones fere in idem recidunt.

12. *Responsio ad testimonia Patrum.*—Ad testimonia ergo in principio citata respondetur, Chrysostomum, et qui eum secuti sunt, excessisse (ut D. Thomas inquit). Unde eorum sententia jam erronea est, ut diximus; pie autem exponi possunt, eos non sensisse in Virgine fuisse ambitionis aut vanæ gloriæ motum, sed solum judicari suspiciose ab iis, qui præsentibus aderant, potuisse, et ideo Christum Dominum eo modo respondisse. Ad Athanas. dicendum est, Christum re vera non reprehendisse Virginem, quia vera et rationalis reprehensio culpam aliquam supponit; sed fortasse Athanas. increpationem vocavit illam admonitionem, seu instructionem potius, quam Christus illis verbis insinuavit, non tam propter Virginem quam propter alios circumstantes, ut declaratum est. Et idem dicendum est ad Irenæum. Non enim potest vere dici B. Virgo passa fuisse repulsam, cum et quod petiit impetraverit, et Christus non propter aliquem defectum Virginis, sed quia nondum erat tempus opportunum ad patrandum miraculum, illud aliquantulum differre voluerit, ut ex illis verbis patet: *Nondum venit hora mea*, quod quidem Virginem latere potuit sine illius culpa. Non enim tenetur qui orat, scire quando sit opportunum tempus obtinendi quod postulat, præsertim cum B. Virgo non importune petierit ut statim mira-

culum fieret, sed solum aliorum indigentiam, suamque intercessionem insinuaverit. Unde factum est, ut non solum non fuerit a Christo repulsa, sed potius ut propter amorem ejus Christus aliquantulum miraculum prævenerit, ut Cyril., dicto lib. 2 in Joan., c. 23, et Ambros., serm. 16 in Ps. 118, circa finem, adnotarunt.

13. Tertio, objicitur Virgini, quod Matth. 12, Marc. 3, Luc. 8, Christum publice prædicantem, ex humana quadam ambitione interpellaverit. Propter quod videtur a Christo acerbè reprehensa, illis verbis: *Quæ est mater mea?* Ita fere Chrysostom., homil. 45 in Matth. Sed respondetur facile, primo, in toto illo facto nullum esse imprudentiæ aut ambitionis indicium, quo possit ad culpam impulari, non solum Virgini, verum nec aliis fratribus Christi, qui ipsum quærebant. Fieri enim potuit ut bono animo et convenienti modo illum quærerent, casu autem accideret ut alii astantes, et audientes, Christum importune alloquerentur. Unde nulla est prorsus ratio irrogandi aliquam culpam Virgini, cum Evangelistæ non dicant ipsam vocasse, vel interpellasse Christum, sed turbam vel fratres Domini, quos sicut accusare non oportet, ita nec excusare necesse est, ut Augustin. notavit, tract. 28 in Joan. Quocirca, quamvis demus illa verba Christi reprehensionem aliquam continere, non tamen propterea existimandum est illa ad Virginem esse directa, sed ad turbam, vel fratres, si illa digni fuerunt; non est autem necesse dicere illa verba reprehensionis fuisse, sed solum instructionis, ut circumstantibus indicaret, propter carnaliter conjunctos non esse Dei opus intermittendum, ut Augustin., lib. de Fide contra Manich., et Bernard., serm. 2 Dominicæ 1 Epiphaniæ, notarunt. Vel docere etiam voluit conjunctionem sanguinis cum Christo sine spirituali non prodesse, hanc vero per sese multum valere. Ita Augustin., lib. seu serm. de Virgin., cap. 3; et Tertul., lib. de Carne Christi, c. 7; et indicat Hilar., Canone 12 in Matth., circa finem, dum ait, *Christum non fastidiose de matre sua sensisse, sed docere voluisse, propinquitatis jus atque nomen, non jam de conditione nascendi, sed de Ecclesiæ communionem retinendum.* Addit etiam eo facto significatam esse Synagogæ repulsam. Quod etiam dixit Greg., hom. 3 in Evang. Quæ omnia mire complexus est Ambrosius, lib. 6 in Lucam, ante medium.

SECTIO V.

Utrum in prima sanctificatione fomes originalis peccati fuerit in B. Virgine extinctus.

1. *Fomes peccati quid sit.*—*B. Virgo actum fomitis nunquam habuit.*—Quid fomes peccati sit, supra, q. 15, cum de Christo ageremus, explicatum reliquimus. Supponimus ergo esse ipsam naturalem inclinationem appetitus sentientis, quatenus inordinate, et absque rationis consensu sensibilia interdum potest appetere, quæ imperfectio originalis peccati effectus est, quamvis non semper auferatur ablata originali culpa, ut in renatis constat. Quia vero hic fomes principium est et origo fere omnis peccati actualis, quod in lapsis hominibus reperitur, ideo illi, qui in B. Virgine actuale peccatum admittunt, fomitem etiam necessario ei tribuunt; at vero Catholici omnes, sicut negant B. Virginem aliquando venialiter peccasse, ita consequenter negant habuisse unquam vel in appetitu, vel in voluntate motum aliquem indeliberatum prævenientem rationem et consensum liberum voluntatis.

2. Primum ergo sit veluti fundamentum certum hujus quæstionis, B. Virginem nunquam habuisse actum fomitis, seu (ut ita loquar) fomitem in actu secundo. Ita docet D. Thom. hic. art. 4, ad 1; Cajet., in opusc. de Spasmo Virginis, et alii Theologi statim citandi; et hic videtur esse consensus omnium Patrum, quos disputatione præcedenti, sect. 5, retuli; generatim enim docent nihil indecens, nihilve inordinatum in B. Virgine fuisse. Unde Bernar., in serm. circa illa verba *Signum magnum: Nihil, inquit, in ea non dico tenebrosum, sed obscurum saltem, vel minus lucidum, sed nec tepidum quidem aliquid, aut non ferventissimum liceat suspicari.* Et idem est quod Richard. de S. Victor., lib. 4 de Emmanuel., c. 28, dicit, *Virgini omnem otiositatem fuisse sublatam, solam pœnam fuisse relictam;* et c. 29, Virgini accommodat illud Psal. 45. *Auferens bella usque ad finem terræ, quia in Virgine nullum internum bellum, sed summa pax fuit. Unde concludit illam solam inter puros homines implevisse in hac vita omni ex parte præceptum illud: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde, mente et animo.* Quia non tantum rem præceptam, sed quodammodo etiam finem et modum præcepti, assecuta est; et c. 31, *in cæteris Sanctis magnificum fuisse inquit, quod a vitiis non sunt capu-*

gnati, in Virgine autem quod nec impugnata fuit. Et hoc sensu Damas., orat. de Assumpt., Virginem vocat *immaculatam, quæ cum terrenis affectionibus nihil habuit commune.* Et eodem fere modo loquitur Sophron., in Ep. sæpe citata, quæ in 6 Synod., act. 11, refertur. Denique, si Ambrosius, lib. Instit. Virg., c. 7, dixit Virgini datum esse, *ut præsentia sua integritatis insigne aliis conferret, quid mirum quod in se nunquam inordinatum motum senserit?* Ratione vero hoc ipsum demonstratur, primo, quia *decurrit Virginem ea puritate nitere, qua major sub Deo nequeat intelligi.* Secundo, quia hic est quidam effectus originalis peccati, magnam indecentiam, et cum culpa magnam habens affinitatem; isti enim motus de se mali sunt et culpabiles, nisi ignorantia, vel impotentia illos vitandi, excuset. Unde argumentor tertio ex principio supra posito, quod B. Virgo nunquam venialiter peccaverit. Nam, licet posset Deus, non obstante fomite et motibus ejus, impedire omnem culpam in B. Virgine, tamen, cum sapientissime et suavissime omnia provideat, accommodat finim media, et causam disponit, prout expedit ad intentum effectum. Quia ergo B. Virginem ab omni culpa præservaturus erat, eandem fecit ab omni inordinato motu liberam, quia moraliter difficillimum est pati inordinatos motus, et venialiter saltem nunquam delinquere. Unde fit nullam mentis distractionem, vel variarum cogitationum intellectus, aut phantasie involuntarias immutationes passam unquam fuisse. Hæc enim omnia imperfectiorem magnam continent, et ad fomitis inordinationem pertinent.

3. *Objectio.*—*Responsio.*—Dices: hujusmodi motus, si rationem culpæ non attingant, non sunt contra perfectionem sanctitatis, sed potius ad illius augmentum conferre possunt; non est ergo cur negemus in B. Virgine fuisse permissos. Respondeo, sanctitatem perfectam omni ex parte excludere omnem motum divinæ legi contrarium, et ideo Christus hanc perfectionem assumpsit, et participationem ejus cum matre communicavit, quæ ad crescendo in gratia hac occasione non indigni; hoc enim ad statum incipientium pertinet; ipsa vero inde incepit, ubi alii post longam pugnam consummationis statum acquirunt.

4. Hac ergo certissima veritate supposita, in qua potissimum res in hac quæstione intentata consistit, in modo vel loquendi vel explicandi hanc rem Theologi dissentiant. Quidam enim dicunt fomitem fuisse quidem in

Virgine ligatum a prima sanctificatione, non tamen fuisse prorsus extinctum usque ad secundam. Alii vero a prima sanctificatione dicunt fuisse fomitem omnino illi sublatum. Priorem sententiam docet D. Thomas hic, quem Cajet. et alii sequuntur, et fuit sententia Albert., in 3, dist. 3, ubi Bonav., 1 part. distinctionis, articulo secundo, q. 2, eandem tenet; et Richar., art. 1, q. 3 et 4; Durand., q. 3; inclinatur etiam Richard. de S. Victor., lib. 2 de Emmanuel., c. 26 et 27. Fundamentum D. Thom. est, quia non decuit carnem aliquam omnino liberari a lege fomitis et peccati, donec Filius Dei assumeret carnem sanctam, et a fomite liberam. Sicut non decuit corpus aliquod humanum ante Christi corpus gloria et immortalitate donari. Possunt autem in hujus sententiæ confirmationem citari Cyrilian., lib. de Cardinalibus Christi operibus, cap. de Nativitate Christi, ubi dicit, *in Christi conceptione, Spiritu Sancto obumbrante, originale incendium extinctum fuisse.* Et Cyril. Hierosol., Catech. 17, dicens, *Spiritum Sanctum in Virginem veniendo, et eam obumbrando, sanctificasse eam, quo possit eum, per quem sunt omnia, suscipere;* et Nazianz., orat. 38 et 42, qui ait, Spiritum Sanctum in anima et corpore purgasse Virginem, ut Christum conciperet; et Arnob., Psalm. 14, in princip., clarius dicit: *Jesus immaculatus, virgineam aulam ingressus, ipsum tabernaculum a maculis carnalibus liberavit, et dedit sanctificationem potius quam accepit.*

5. Secundam vero sententiam docet aperte Alens., 3 par., q. 9, in 2, articulo primo; idem Scot., Gabr., Almain., Mai., dist. 3, et fere reliqui auctores qui docent B. Virginem ab originali culpa fuisse præservatam. Cui sententiæ favent Patres, in primo puncto hujus sectionis citati. Et ratio adjungi potest, quia a prima sanctificatione Virginis statuit Deus nullum motum fomitis in illa permittere; ergo non solum ligavit, sed etiam extinxit in ea fomitem. Quorsum enim fomitem in actu primo (ut ita dicam) in ea relinqueret, cum omnem actum secundum esset impediturus? maxime cum hujusmodi fomes imperfectum quid sit, et de se ad malum inclinet.

6. *Ligari extinguere fomitem quid sit.*—Ut differentiam harum opinionum, remque totam aperiam, operæ pretium erit exponere quid sit ligare vel extinguere fomitem, et qua ratione duo hæc inter se differant. Conveniunt enim, quia utroque modo infallibiliter fit, ut appetitus nullum inordinatum motum

habere possit in sensu composito, id est, posita illa gratia, vel privilegio quo fomes ligari vel extingui dicitur. Cum enim appetitus seu fomes sit potentia de se naturaliter operans, præsertim in iis motibus qui libertatem anteverunt, non potest infallibiliter impediri ne hoc modo operetur, nisi careat aliquo principio ad operandum requisito, videlicet objecto, concursu Dei, aliove simili. Quia si haberet omnia requisita ad operandum, cum sit potentia naturalis, statim operaretur. In quo multum differt a potentia libera, et ideo necessario fit ut sive fomes extinctus sit, sive ligatus, infallibile sit nunquam habiturum actum fomitis, atque adeo ut facta illa suppositione, non possit illum habere.

7. *Per solos habitus inhærentes auferri fomitem non possit?*—Cum ergo hic effectus communis sit, ut explicemus quæ differentia esse possit inter ligatum fomitem et extinctum, advertendum secundo est tribus modis intelligi posse fieri hunc effectum: primo, per solos habitus, vel qualitates inhærentes, ita perfectas, ut per solam intrinsecam informationem contineant appetitum, ita ut ex vi illarum nullo modo moveri possit contra rationem. Et si hic modus possibilis est, per illum proprie dicitur auferri fomes, quia per eum tollitur intrinsece privatio justitiæ, et inordinatio appetitus. Et ita videntur sentire Cajetanus, Durandus et multi alii. Fateor tamen me nunquam potuisse intelligere, quomodo per solos habitus inhærentes possit hic effectus fieri sine alia actuali et extrinseca providentia Dei, vel clara ejus visione, quia illæ qualitates, quæ solum sunt per modum actus primi, non possunt efficere ut existens objectum, et applicatum appetitui, illum non moveat. Quia appetitus de se naturaliter operatur circa objectum applicatum, nisi per actualement motionem a superiori potentia contineatur, quam naturalem inclinationem et efficaciam non videntur soli habitus posse impedire. Nam, sicut vitia non sufficiunt ad tollendam inclinationem ad bonum, ita nec virtutes, licet perfectissimæ sint, possunt tollere naturalem inclinationem appetitus ad sensibilia, quæ interdum rationi repugnant, et ad illa nonnunquam movebitur, nisi aliunde præveniatur, ut latius dicitur in prima parte, tractando de statu innocentie, et de originali justitia.

8. Secundo modo intelligi potest fieri hic effectus per solam extrinsecam Dei providentiam, vel impediendam objecta quæ possent